

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľiek: **1/ I.**, bytom P., **2/ B.**, bytom B., právne zastúpených Mgr. Ivetou Žerebákovou, advokátkou v Ružomberku, A. Hlinku č. 54, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Komárne**, Senný trh č. 4, Komárno, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 2011/00216/7-Ps zo dňa 31.1.2011, o odvolaní navrhovateľiek 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sp/7/2011-170 zo dňa 7.10.2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sp/7/2011-170 zo dňa 7.10.2011 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie č. 2011/00216/7-Ps zo dňa 31.1.2011, ktorým odporca nepriznal navrhovateľkám právo na navrátenie vlastníctva k tam špecifikovaným nehnuteľnostiam z dôvodu, že nehnuteľnosti neprešli na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25.2.1948 do 1.1.1990 v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“). O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že odporcovi právo na ich náhradu nepriznal.

Krajský súd tak rozhodol potom, čo dospel k záveru, že zápis vlastníckeho práva do katastra je záväzný, pokiaľ sa nepreukáže opak a v predmetnej veci bolo preukázané,

že rozhodnutím Rady ONV Čalovo č. 4096/1958 zo dňa 2.7.1958 bol majetok pridelený právnym predchodcom navrhovateliek odňatý, resp. bol zrušený Výmer o vlastníctve pôdy č. 1397/48-11, pričom zrušenie výmeru bolo nezákonné. Uviedol, že úlohou správneho orgánu bolo posúdiť, či došlo k prechodu nehnuteľností vo vlastníctve právnych predchodcov navrhovateliek na štát v rozhodnom období napriek tomu, že v konaní ROEP sa pôvodní prídelcovia nepovažovali za vlastníkov predmetných nehnuteľností. Konštatoval, že k odňatiu vlastníctva k nehnuteľnostiam a k prechodu na štát v rozhodnom období nedošlo, pretože pozemky boli v čase ich prechodu do užívania JRD vo vlastníctve rodičov navrhovateliek.

Proti tomuto rozsudku podali navrhovateľky odvolanie žiadajúc rozhodnutie odporcu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Krajskému súdu vytýkali nedostatočné odôvodnenie rozsudku a tvrdili, že pokiaľ bolo rozhodnutie o zrušení prídelu vydané nad rámec právomoci ONV a vlastníckmi boli naďalej ich právni predchodcovia, tak ako to tvrdili odporca i krajský súd, tak potom muselo k odňatiu vlastníctva a k prevzatiu nehnuteľností inou osobu dôjsť bez právneho dôvodu, čo by napĺňalo reštitučný titul v zmysle § 3 ods. 1 písm. o/ zákona č. 503/2003 Z.z. Namietali, že v PKV vložke č. X. v LV ešte pred vykonaním ROEP-u v roku 2003, bol jednoznačne vyznačený spôsob nadobudnutia vlastníctva práve dokument z roku 1958 – rozhodnutie ONV Čalovo. Aj v konaní o ROEP sa vychádzalo z tohto dokumentu.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateliek písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu podľa § 221 ods. 1, písm. f/ OSP.

Z obsahu spisu krajského súdu, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis odporcu, vyplýva, že navrhovateľky 1/ a 2/ si dňa 24.11.2004 uplatnili u odporcu reštitučný nárok podľa ustanovení zákona č. 503/2003 Z.z. a domáhali sa navrátenia pozemkov nachádzajúcich sa v k. ú. Č. po ich rodičoch, ktorým boli tieto pozemky pridelené výmerom o vlastníctve pôdy č. 1397/48-11 zo dňa 25.3.1948 vydaným Povereníctvom pôdohospodárstva

a pozemkovej reformy v Bratislave. Nárok opierali o reštitučný titul, ktorým bol prechod pozemkov do družstva.

Oporca preskúmaným rozhodnutím právo na navrátenie pozemkov navrhovateľkám nepriznal z dôvodu, že tieto neprešli na štát či inú právnickú osobu v období od 25.2.1948 do 1.1.1990 v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. Dôvodil tým, že prechodom pozemkov do družstva nedošlo k prechodu vlastníctva, ale len užívania a to so zachovaním vlastníctva právnych predchodcov navrhovateľiek 1/ a 2/. ONV Čalovo následne rozhodnutím č. Pôd. 4096/1958 zo dňa 2.7.1958 odňalo prídely pôdy, no keďže také rozhodnutie mohlo vydať len Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy podľa § 23 nar. SNR č. 104/1945 Sb. n. SNR, nemohlo rozhodnutie ONV vydané nad rámec jeho právomocí vyvolať právne účinky a teda rozhodnutím ONV v skutočnosti podľa odporcu k zrušeniu výmeru nedošlo. Dodal, že v konaní ROEP bolo rozhodnuté o vlastníctve k predmetným pozemkom a preto sa navrhovateľky mohli domáhať svojich práv v rámci konania ROEP alebo sa obrátiť na súd.

Predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu o potvrdení rozhodnutia odporcu, ktorým nepriznal navrhovateľkám právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací primárne v medziach odvolania preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami účastníkov konania a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil napadnuté rozhodnutie a postup odporcu.

Podľa § 250j ods. 2 OSP súd zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vráti vec žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie, ak po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v medziach žaloby dospel k záveru, že

- a) rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- b) zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie, je v rozpore s obsahom spisov,
- c) zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci,

- d) rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo pre nedostatok dôvodov,
- e) v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa súd prvého stupňa v danej veci neriadil vyššie citovaným zákonným ustanovením.

Krajský súd v odôvodnení len konštatoval nesplnenie predpokladu v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. použijúc pritom argumentáciu odporcu z odôvodnenia jeho rozhodnutia. Nevysporiadal sa však vôbec s námietkou navrhovateľiek, že pokiaľ ONV Čalovo vydalo rozhodnutie o zrušení prídeltu nad rámec svojich právomocí a teda k odňatiu prídeltu vôbec nedošlo, tak v takom prípade muselo dôjsť k odňatiu nehnuteľností bez právneho dôvodu a to v roku 1958, čím by boli naplnené predpoklady jedného z reštitučných titulov a to podľa § 3 ods. 1 písm. o/ zákona č. 503/2003 Z.z. Krajský súd sa nezaoberal ani argumentáciou navrhovateľiek, ktorou spochybňovali tvrdený prechod vlastníctva až v konaní o ROEP v roku 2003 a poukazovali na to, že práve na základe rozhodnutia ONV Čalovo z roku 1958 bol ešte pred konaním o ROEP vyznačený na LV spôsob nadobudnutia vlastníctva, teda že v konaní o ROEP sa vychádzalo práve z toho dokumentu z roku 1958, ktorého platnosť a účinky odporca aj krajský súd spochybňovali. Krajský súd sa však nezaoberal a nevysporiadal ani s ďalšími námietkami a tvrdeniami navrhovateľiek tak, ako vyplývajú z ich opravného prostriedku zo dňa 25.2.2011.

Súd pri preskúmaní správneho rozhodnutia musí v rozsahu prieskumu venovať pozornosť žalobným dôvodom ako aj námietkam ďalších účastníkov konania. Procesnému právu účastníka konania vznášať v konaní námietky a vyjadrovať sa k námietkam protistrany zodpovedá povinnosť správneho súdu preskúmať rozhodnutie správneho orgánu v rozsahu žalobných námietok, o vznesených námietkach účastníkov konania rozhodnúť a pokiaľ ich nepovažoval za dôvodné, vysvetliť a vyložiť, z akých dôvodov. Ak tak správny súd neurobí, zaťaží svoje rozhodnutie nielen vadami spočívajúcimi v porušení všeobecných procesných princípov, ale súčasne postupuje aj v rozpore so zásadami vyjadrenými v druhej hlave, siedmom oddiele Ústavy SR (predovšetkým čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2) a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (II. ÚS 9/00, I. ÚS 35/01, I. ÚS 26/94, IV. ÚS 156/03).

Súčasťou práva na súdnu ochranu a na spravodlivý proces je nepochybne aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Vyplýva to z potreby transparentnosti výkonu spravodlivosti a súvisí s právom účastníka prednášať návrhy aj argumenty a s tým, aby na ne dostal aj odpoveď. Odôvodnenie rozhodnutia je tiež zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny a je predpokladom prípadného účinného uplatňovania práva na podanie opravného prostriedku a preskúmania súdneho rozhodnutia v odvolacom konaní. Súčasťou práva na riadne odôvodnenie je aj to, aby sa súd riadne vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami účastníka konania. Nedostatočné vyporiadanie sa s námietkami účastníka konania spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Odôvodnenie má totiž predovšetkým presvedčiť účastníkov konania, že rozhodnutie bolo výsledkom starostlivého zhodnotenia relevantných faktov a nebolo svojvoľné.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru musia súdy svoje rozhodnutia odôvodniť; tento záväzok nemôže byť chápaný tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument (pozri Van Hurk v. Holandsko, 1994), a preto rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolnosti každého prípadu (pozri Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko, 1994).

V predmetnej veci však z odôvodnenia rozsudku krajského súdu nie je vôbec zrejmé, ako sa krajský súd vysporiadal s protinámietkami a argumentmi navrhovateľiek a prečo súhlasil s argumentmi odporcu. Krajský súd do odôvodnenia svojho rozsudku iba prevzal a zopakoval dôvody odporcu bez akéhokoľvek náznaku vlastných úvah pri hodnotení námietok a vyjadrení

navrhovateľiek 1/ a 2/. Rozsudok krajského súdu je takto podľa názoru odvolacieho súdu pre absenciu odôvodnenia nepresvedčivý, arbitrárny a v konečnom dôsledku aj nepreskúmateľný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na obdobné prípady vedené na krajskom súde - napr. pod sp. zn. 23Sp/25/2010 alebo 23Sp/6/2011 (reštitučný nárok fyzických osôb k podielu na spoločnom majetku - pozemky v k. ú. Č.), v ktorých boli rozsudky krajského súdu v odvolacom konaní na Najvyššom súde Slovenskej republiky zrušené a vrátené na nové konania a v nich krajský súd v novom rozhodnutí vo veci rozhodnutia odporcu zrušil dôvodiac práve tým, že k zrušeniu výmeru a k prechodu majetku na štát v rozhodnom období de lege aj de iure jednoznačne došlo a v ROEP len došlo k zápisu vlastníctva na štát.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 250ja ods. 3 posledná veta v spojení s § 221 OSP z dôvodu podľa § 221 ods. 1, písm. f/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 a § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 221 ods. 2 OSP.

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu dôsledne sa vysporiadať so všetkými podstatnými námietkami a tvrdeniami účastníkov konania, znova o opravnom prostriedku rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože s poukazom na § 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 a § 250l ods. 2 OSP bude povinnosťou súdu prvého stupňa rozhodnúť aj o náhrade trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí vo veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. júla 2012

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová